

GÜNEY KORE MÜSLÜMANLARI

ARALIK 2016

İHH
İNSANI YARDIM VAKFI

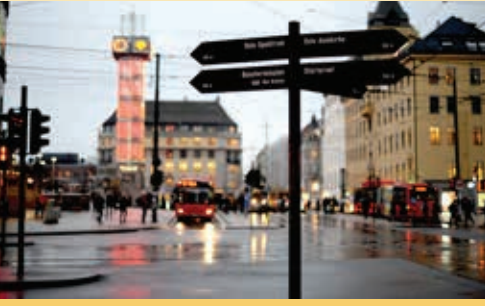

Aralık 2016

Hazırlayan: Mervenur Lüleci Karadere
Yayına hazırlayan: İHH İnsani ve Sosyal Araştırmalar Merkezi

İHH İnsan Hak ve Hürriyetleri İnsani Yardım Vakfı
Büyük Karaman Cad. Taylasan Sok. No: 3 Pk. 34230 Fatih/İstanbul
Telefon: +90 212 631 21 21 | Faks: +90 212 621 70 51
www.ihh.org.tr | info@ihh.org.tr

Baskı
Pelikan Basım Maltepe Mh. Gümüşsuyu Cd.
Odin İş Merkezi No. 1/28
Topkapı-İstanbul

İÇİNDEKİLER

3 GİRİŞ

4 İSLAM'IN BÖLGEYE ULAŞMASI

5 DÜNYA SAVAŞI İLE BAŞLAYAN
İSLAMLAŞMA SÜRECİ

7 GÜNEY KORE'DE İSLAMİ YAŞAM VE
KARŞILAŞILAN SORUNLAR

9 ÜLKEDE İSLAMİYET'E İLGİNİN ARTMASI

11 İSLAMİYET VE KORE KÜLTÜRÜ ÇATIŞMASI

12 SONUÇ

12 KAYNAKÇA

GİRİŞ

Güney Kore, Doğu Asya'da Kore Yarımadası'nın güneyinde kalan, Japonya ve Çin'e komşu bir ada ülkesidir. 2013 verilerine göre nüfusu 49.115.196 olan ülkede yaklaşık 45.000'i Koreli olmak üzere toplam 150.000 Müslüman yaşamaktadır. Güney Kore nüfusunun %97'sini yerli Kore halkı, %3'lük kesimini ise diğer etnik topluluklar oluşturmaktadır. Dinî inanç bağlamında nüfusun %43,3'ünü ateistler, %31,6'sını Hristiyanlar, %24,2'sini Budistler, %0,3'ünü Müslümanlar ve geri kalan %0,6'sını ise diğer dinlere inananlar teşkil etmektedir.

İSLAM'IN BÖLGEYE ULAŞMASI

İslam'ın Kore Yarımadası'na ulaşması ilk olarak 7. yüzyılda bölgeye yerleşen Fars ve Arap tacirler vasıtasıyla gerçekleşmiştir. Ancak bölgenin coğrafi konumunun da etkisiyle diğer Müslüman ülkelerden uzak olması, İslam'ın burada yayılmasını zorlaştırmıştır. Müslümanlarla Korelilerin Kore Yarımadası'ndaki ilk doğrudan etkileşiminin 9 ve 16. yüzyıllar arasında olduğu, içlerinde Farslı kâşif ve coğrafyacı İbn Hurdâzbih, Süleyman el-Tacir ve Mesudî'nin de bulunduğu yaklaşık 18 Müslüman âlim tarafından ka-

leme alınan çok sayıda İslami kaynakta geçmektedir. Özellikle İbn Hurdâzbih'in *Kitab el-Memalik Vel Mesalik* adlı eserindeki tarihî kayıtlara göre Müslüman tacirlerin birçoğu Kore'ye kalıcı olarak yerleşmiş ve burada Müslüman köyleri kurmuştur. Arap tacirlerin bölgeye yerleşmeleri ve Koreli hanımlarla evlenmeleri sonucu bir Müslüman toplumun oluştuğu Kore'de, 14. yüzyılda Konfüçyüs Joseon'un krallık dönemi ile birlikte İslam'ın ülkedeki izleri neredeyse yok edilmiştir.

DÜNYA SAVAŞI İLE BAŞLAYAN İSLAMLAŞMA SÜRECİ

İslam'ın Kore'de modern dönemde yayılmaya başlaması ise 2. Dünya Savaşı sonrasında olmuştur. Bu dönemde Japonya'nın işgali altında bulunan Kore Yarımadası'nın kuzeyine Sovyet Rusya, güneyine ise Amerika'nın yerleşmesi, burayı ezeli rekabet içerisindeki bu iki ülkenin kendi yönetim şekillerini dayattıkları iki zıt kutup haline getirmiştir. Kore Yarımadası, 38. enlem boyunca çizilen bir sınır hattıyla ikiye ayrılmıştır. İki süper gücün karşı karşıya geldiği bu bölgede savaş rüzgârları esmeye başlamış ve Çin'in de desteklediği kuzey bölgesinin sürekli olarak güneyin alanını ihlal etmesinin bir sonucu olarak, 1950 yılında tam

üç sene sürecek olan Kore Savaşı patlak vermiştir. Kore halkı için yeni bir dönemin başladığı bu süreçte, Türkiye'nin de BM çatısı altında ilk olarak 4.500 kişilik bir tabur askerle Kore Savaşı'na katılması, siyasi sonuçları bir tarafa ülkenin yüzyıllar sonra yeniden İslam'la müşerref olmasına vesile olmuştur. Türk askerlerinin canları pahasına savaşta kendilerini müdafaa ettiklerini, açlığın kol gezdiği o günlerde kendileriyle birlikte aç kaldıklarını gören Korelilerin hem Türklere hem de İslam inancına olan ilgileri artmıştır. Üç yıl süren savaş boyunca Türkiye'den Güney Kore'ye giden asker sayısı yaklaşık 15.000'i bulmuştur. Türk

Türk askerlerinin canları pahasına savaşta kendilerini müdafaa ettiklerini, açlığın kol gezdiği o günlerde kendileriyle birlikte aç kaldıklarını gören Korelilerin hem Türklere hem de İslam inancına olan ilgileri artmıştır.

**1976 yılında
tamamlanan Seul
Merkez Camii
ülkenin ilk, Seul'un
ise tek camisi
olmuştur.**

askeri savaş sonrasında da BM barış gücü olarak ülkede kalmaya devam etmiştir. İslam'ın Kore'de yayılması da savaş sonrası dönemde gerçekleşmiştir. 1955 yılında Güney Kore'deki Türk birliğine imam olarak atanan Abdulgafur Karaismailoğlu, önce Türk askerî kampına gelen Korelilere, sonra da halka açık konferanslar ile tüm Korelilere İslam'ı anlatmaya başlamıştır. Türk imamın aktif tebliğ çalışmaları Korelilerin İslam'a ilgi duymasını sağlamış ve çalışmaların ilk meyveleri Abdullah Kim Yu-do, Umar Kim Jin-kyu ve Muhammad Yoon Doo-Young isimlerini alan üç Korelinin Müslüman olmasıyla alınmıştır.

Eylül 1955'te yeni Müslüman olan Koreliler, Kore Müslüman Cemiyeti'ni kurmuş ve her hafta düzenledikleri İslami konferanslara Abdulgafur Hoca'yı da çağırarak aktif bir tebliğ dönemine girişmişlerdir. 1956 yılında ekonomik sıkıntılar sebebiyle devlet okullarına gidemeyen fakir çocuklar için askerî kışlada kurulan orta öğretim ve İslami ilimler derslerinin verildiği "Chung Jin Medresesi" ülkedeki tebliğ çalışmalarının gelişmesinde önemli bir yere sahiptir. Yine 1956'da Güney Kore'ye imam olarak atanan Zübeyir Koç, buradaki görevini tamamlayan Karaismailoğlu'ndan tebliğ bayrağını devralmış ve tabur komutanın da emri ile kendisine verilen bir tercüman aracılığıyla Korelilere İslam'ı anlatmaya devam etmiştir. Bu şekilde bir yıl içinde 200'den fazla Koreli Müslüman olmuş ve bu dönemde

ihtiyaca binaen el birliğiyle barakadan bir de cami yapılmıştır.

1960-1976 yılları arasında Malezya ve Pakistan gibi Güneydoğu Asya ülkeleri ile Güney Kore arasında kurulmaya başlayan ilişkiler, ülkedeki İslamlaşma sürecinin yeni bir ayağı olmuştur. Bu süreçte dönemin Malezya Başbakanı Tunku Abdul Rahman ve Pakistan Kur'an Cemiyeti Başkanı Mevlana Seyyid Muhammed Cemil, Seul'de bir cami ve İslam merkezi yapılması için her türlü destek ve girişimi başlatmıştır. Neticede, 1967 yılına gelindiğinde ülkedeki Müslüman sayısının artmasının da bir sonucu olarak, daha önce adı Kore Müslümanları Cemiyeti olan oluşum, Kore Müslümanları Federasyonu (KMF) olarak resmîyet kazanmıştır. 1969 yılında Güney Kore devleti tarafından bir cami ve İslam merkezi kurulması için KMF'e 1.500 metrekarelik bir alan hibe edilmiştir. Arap devletlerinin de maddi destekleriyle 1976 yılında tamamlanan Seul Merkez Camii ülkenin ilk, Seul'un ise tek camisi olmuştur.

1970'lerin ortaları itibarıyla Güney Kore'nin Arap ve Müslüman ülkeleriyle ekonomik ilişkilerinin öne çıkması ve bu ülkelerin Koreli Müslümanlara kapılarını açması, İslam'ın Kore'de yayılmasına ivme kazandırmıştır. Ayrıca Suudi Arabistan'a çalışmaya giden ve burada Müslüman olan Korelilerin daha sonra ülkelerine geri dönmeleriyle de Güney Kore'deki Müslümanların sayısında önemli bir artış yaşanmıştır.

GÜNEY KORE'DE İSLAMİ YAŞAM VE KARŞILAŞILAN SORUNLAR*

Seul'deki caminin ve kültür merkezinin açılışı Koreli Müslümanlar için adeta bir dönüm noktası olmuş ve İslam'ın ülkede hızla gelişmesine katkıda bulunmuştur. Son 20 yıldır Güney Asya, Ortadoğu ve Afrika gibi bölgelerden Güney Kore'ye gerçekleşen göçmen akını, özellikle 2001-2011 yılları arasında Kore'deki Müslüman nüfusta beş kat oranında bir artışına sebep olmuştur. Bu artışın en büyük etkenlerinden birinin de 11 Eylül olayları olduğunu söylemek mümkündür. Avrupa ve Amerika'da ortaya çıkan İslam karşıtlığının aksine bu süreçte Güney Kore'de İslam'a karşı bir merak uyanmıştır.

Ülkede Müslümanların ibadetlerine yönelik hiçbir kısıtlama olmamasına rağmen Güney Kore'de Müslüman olmak, camilerin yeterli olmamasından dolayı, toplu ibadetler anlamında bazı sıkıntıları barındırmaktadır. Hâlihazırda tüm Güney Kore'de sadece 15 cami, 60'tan fazla da mescit bulunmaktadır. Öte yandan Korelilerin dinî anlamda olmasa da renk anlamında sahip oldukları ta-kıntılı tutumları, hangi dinden olursa olsun bu ülkedeki Afrika kökenli siyahilerin ayrımcılığa uğramasına sebep olmaktadır.

Yönetim biçimi gereği her dine eşit mesafede duran Güney Kore'de Müslümanlara yönelik devlet eliyle ve halkın genel teamüllerinde bir ayrımcılık yapılmasa da Hristiyanlar tarafından bir tehdit unsuru olarak

görülen İslam'ın ülkede yayılması engellenmeye çalışılmaktadır. 1947 sonrası kuzeydeki Rusya destekli komünist yönetime karşı Amerika tarafından desteklenen Güney Kore'de, ideolojik bir savunma kalkanı olarak Hristiyanlığa doğru olumlu bir tutum sergilenmiştir. 1945'lere kadar ülkede %2'lik bir orana sahip olan Hristiyan nüfusun

* Bu bölümde ağırlıklı olarak Güney Kore saha çalışması sırasında KMF ve Salam Nuri (Eğitim ve Tebliğ Cemiyeti) yetkilileriyle yaptığımız görüşmelerden faydalanılmıştır.

Kore'de Müslümanlara ait okul olmaması bir yana, devlet okulları haricindeki neredeyse tüm okulların Hristiyan kurumlar tarafından kurulmuş olması Müslümanlar açısından ciddi bir sıkıntıdır.

oranı bu tarihten sonra Amerikan hâkimiyeti dönemi olarak adlandırılabilir. 1947-1953 yılları arasında ilk defa Hristiyan bir devlet başkanı seçilmesiyle hızla artmıştır. Yönetim yapısı her ne kadar sekülerleştirilmiş olsa bile Hristiyanların yönetimde etkin rol oynaması ve halkın ekonomik zafiyetleri, misyonerler için yeterli bir gelişme alanı oluşturmuştur. Budist din adamları ve halk, dönem dönem ülke başkanlığına getirilen ve önemli yönetim kademelerinde görevlendirilen Hristiyanların kendi dindaşlarına yönelik ayrımcı tutumlarına karşı duydukları rahatsızlığı dile getirmekte, bu durum Hristiyanlar ve Budistler arasında gerilimli bir ortamının oluşmasına sebep olmaktadır. Ülkede bulunan Protestanlık ve Katoliklik gibi farklı Hristiyan mezhepleri arasında var olan tarihî gerilim ve uzlaşmazlıklara rağmen söz konusu İslam olduğunda bu grupların ortak bir paydada buluşmaları ise, dikkate değer bir gerçek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Avrupa devletleri ve Amerika tarafından desteklenen Hristiyanlar ülke genelinde yaygınlaştırdıkları kiliseler, kurdukları eğitim kurumları, hastaneler ve hatta hâkim oldukları medya kuruluşlarının yanı sıra parlamentodaki temsil güçleri sayesinde bugün birçok alanda etkinliklerini sürdürmektedirler. Günümüzde Güney Kore'de Hristiyanların oluşturduğu birçok siyasi baskı grubu bulunmaktadır. Kore'de Müslümanlara ait okul olmaması bir yana, devlet okulları haricindeki neredeyse tüm okulların Hristiyan kurumlar tarafından kurulmuş olması Müslümanlar açısından ciddi bir sıkıntıdır. Sürekli olarak kiliselerin inşa edildiği ülkede, cami yapımı Hristiyanlar tarafından engellenmektedir. Avrupa ve diğer Batılı ülkelerde görülen İslamofobik yaklaşımlar, Kore Yarımadası'nın coğrafi uzaklığından dolayı burada hâkim olmasa bile,

Hristiyan medya organları tarafından halka bu tür bir duygu empoze edilmeye çalışılmaktadır. Bu noktada ülkede İslamofobiden etkilenen tek kesimi Hristiyan halkın oluşturduğunu söylemek mümkündür. İslamofobik yaklaşımlar Hristiyan toplumun gençleri arasında olmamakla birlikte, yaşlılar arasında nispeten daha çok görülmektedir. Hristiyanlar tarafından kurulan okul, hastane vb. kurumlarda Müslümanlar çalışsalar de Müslüman kadınlar tesettür konusunda sıkıntı yaşamaktadır. Hristiyan ailelere mensup olup İslamiyet'e geçen Koreliler çoğunlukla evlatlıktan reddedilme gibi bir durumla karşı karşıya kalmaktadır.

KMF, ülkede oluşturulmak istenen bu İslamofobik atmosferi engellemek ve İslam'ın barış dini olduğunu anlatmak için çeşitli programlar gerçekleştirmekte, Müslümanların yanı sıra gayrimüslimlere yönelik İslami ilimler ve Arapça dersleri düzenlemektedir. Öte yandan Güney Kore yönetimi de resmî olarak halka tüm Müslümanların terör eylemleriyle bağdaştırılmaması gerektiğini anlatma amaçlı bazı çalışmalar yürütmektedir. Bu çerçevede çeşitli platformlar kurularak toplumun her kesimine, akademisyenlere ve gazetecilere Müslümanlarla tarihî, kültürel ve dinî alanlarda görüş alışverişinde bulunabilecekleri ortamlar hazırlanmaktadır. Kur'an'ın ve diğer İslami kaynakların Kore diline tercüme edilmesi sağlanarak insanların evrensel İslami bilgiye ulaşmaları için imkânlar oluşturulmaktadır. KMF'in yanı sıra Salam Nuri ve Kore Müslüman Öğrenciler Derneği gibi daha küçük çaplı kuruluşlar da organize ettikleri salon programları ile tebliğ çalışmalarını yürütmektedir.

ÜLKEDE İSLAMİYET'E İLGINİN ARTMASI

Ülkede tebliğ çalışmalarının artması amacıyla Malezya devleti tarafından kendi vatandaşlarına Güney Kore'de burslu eğitim olanakları sağlanmaktadır. Başlarda çoğunlukla Malay öğrencilerin rağbet ettiği bu eğitim programları, sonraları Körfez ve Suudi Arabistan gibi ülkeler tarafından da desteklenmiştir. Hatta Suudi Arabistan'ın Müslüman Güney Kore vatandaşlarına yönelik sağladığı eğitim bursu sayesinde Kore'den çok sayıda öğrenci eğitim için Suud üniversitelerine gitmiştir. Eğitimin ücretli olduğu Güney Kore'de öğrenciler -bir zamanlar ülkemizdeki dershaneler gibi- ticari eğitim kurumlarına ilgi göstermektedir. Burslu eğitim hakkı kazanabilmek için tek yolun çalışmak olduğu ülkede, Suudi Arabistan'ın Suudi

üniversitelerinde tam burslu eğitim imkânı vermesi, Güney Kore'de üniversite çağındaki öğrenciler arasında İslam'ın yayılmasına katkı sağlamıştır. Ancak bu artışın samimiyeti hususunda bazı şüpheler de bulunmaktadır. Son yıllarda Korelilerin İslamlaşması daha çok Güney Asya ve Ortadoğu ülkelerinden iş için ülkeye yerleşen yabancı Müslümanların Koreli hanımlarla evlenmeleri ve bu hanımların din değiştirmeleri yoluyla gerçekleşmektedir. Nitekim ülkeye işçi olarak gelen yabancı Müslümanların buradaki Kore vatandaşları ile evlenmeleri, Güney Kore vatandaşı olmak için önemli bir girişim olagelmıştır.

Helal gıda konusunda ise büyük sıkıntılar yaşadığı ülkede, Müslümanlar yaşadıkları bölgelerde kendi

İhtiyaçları doğrultusunda ürünlerin bulunduğu marketler ve restoranlar kurmuş olsalar dahi ülkede bu bölgelerin dışında helal gıda ürünleri bulmak oldukça zordur. 1983 yılında Seul'de helal et satışı yapan bir kasap kurulmuş olmasına rağmen bir tek bu yer, Müslüman halkın ihtiyacını karşılamada yeterli olamamaktadır. 2014 yılında Güney Kore devlet başkanının Birleşik Arap Emirlikleri'nin Dubai Emri ile yaptığı ticaret görüşmeleri sırasında helal gıda sıkıntısına dikkat çekilmiş, bunun üzerine Güney Kore devlet başkanı tarafından bu hususlarda çalışmalar yürütüleceği sözü verilmiştir. Bu görüşmeden sonra ülkedeki büyük şirketler arasında adeta bir helal gıda furyası patlamıştır. KMF tarafından şirketlere helal sertifikaları verilse de helal gıda takibinin sürekli yapılamaması ve şirketlere helal gıdanın özellikleri konusunda yeterli bilgi verilememesi, yeni ürünlerin güvenilirliğini etkilemektedir. Ayrıca Müslüman halk, Kurban Bayramı'nda kurban ibadetini gerçekleştirebilmek için taşra ve köylere gitmektedir.

Ülkede Müslümanlara ait bir mezarlığın olmaması da uzun yıllar Müslüman halkın yaşadığı sıkıntılardan biri olmuştur. Hristiyanların kendilerine ait mezarlık alanlarının olduğu dönemde, Müslümanların sadece ekonomik nedenlerle tek bir mezarlıklarının olmaması, büyük bir sorun olmuştur. 2002 yılında Katar büyükelçisinin girişimiyle Katar hükümeti, Kore'deki Müslümanlara bir mezarlık alanı tahsis edilmesi için maddi destek sağlamıştır. 2006 yılında KMF, Choongju şehrinde 3.800 metrekarelik bir araziyi satın alarak mezarlık alanı oluşturmuştur. Fakat Güney Kore yasalarına göre, tahsis edilen bu mezarlık alanı sadece 60 yıl için kiralanmış olup 60 yıl sonra yani 2066'da bu alanın temizlenmesi yahut buradaki kemiklerin yakılması gerekmektedir. Bu, sadece Müslümanlara yönelik bir uygulama olmayıp, diğer dinlerin inananları için de geçerlidir. Hâlihazırda KMF bu hususta kalıcı bir yer ayarlayabilmek için çalışmalar yürütmektedir.

Müslüman halk, Kurban Bayramı'nda kurban ibadetini gerçekleştirebilmek için taşra ve köylere gitmektedir.

İSLAMİYET VE KORE KÜLTÜRÜ ÇATIŞMASI

Kore gibi köklü geleneklere sahip bir ülkede insanlar İslamiyet'e ilgi duysalar dahi dinlerini değiştirmeleri, tüm geleneklerini ve yaşam tarzlarını bütünüyle terk etmeleri anlamına geldiğinden oldukça zorlu bir süreç olmaktadır. Anne babaya itaatin en önemli toplumsal kural olduğu ve saygı göstergesi olarak aile büyüklerinin önünde secde edildiği bu ülke kültüründe, Müslüman olan pek çok Koreli, aileleri tarafından reddedilme korkusu sebebiyle dinlerini gizlice yaşamaktadır. Alkolün Kore sosyal yapısı içinde kişiler arası iletişimi sağlayan dolaylı bir unsur olması da Müslümanlar için ciddi sorun teşkil etmektedir. Zira bir iş yemeğinde, arkadaş veya aile toplantılarında ikram edilen iç-

kiyi reddetmek, insanların işlerini kaybetmelerine, arkadaşları veya aileleri tarafından saygısız davranmakla itham edilmelerine sebep olmaktadır. Bu noktada Müslüman olan bir Korelinin yapabileceği tek şey ya eski çevresinden tamamen uzaklaşmak ya da Müslüman bir ülkeye göç etmek olmaktadır. İslamiyet'i tercih edenler kendi isimlerini değiştirmek yerine, isimlerinin yanına resmî olmasa da lakap olarak bir de Müslüman ismi almaktadırlar.

SONUÇ

Güney Kore'de siyasi temsil yetkisine sahip olmayan ve ülkede küçük bir azınlık durumunda olan Müslüman halk, İslam ülkelerinden gelen sınırlı destekle ayakta durmaya çalışmaktadır. 1950'lerde hiçbir zorlama olmadan kendiliğinden İslamiyet'i kabul eden Güney Kore halkı arasında Müslümanlığın bu kadar yavaş yayılması, İslam dünyasındaki tebliğ çalışmalarının yetersizliğinin bir örneği olarak karşımızda durmaktadır. Yaklaşık 60 yıllık İslam geçmişine rağmen ülke Müslümanlarının ekonomik olarak etki alanlarını genişletememeleri, çok büyük ihtiyaç olan İslami bir eğitim merkezlerinin olmaması, Güney Koreli

Müslümanlar için bugünün ve yarının sıkıntıları olarak ele alınması gereken bir husustur. Ülkedeki Müslüman halkın bir bütünlük halinde olmaması, Koreli Müslümanlarla ülkedeki yabancı Müslümanların kendi toplulukları içinde gruplaşmaları da bu sorunun kaynağı olarak ifade edilebilir. İslami anlamda ilerlemenin sağlanması adına öncelikle ülke içinde Müslümanları tek bir çatı altında toplayabilecek bir dinî yapının bir an önce oluşturulması gerekmektedir. KMF'in bu noktada daha etkin bir çizgiye gelmesi için gerekli iş birliği adımlarının atılması, ülkedeki Müslümanların çözmesi gereken en önemli sorundur.

KAYNAKÇA

Lee, Hee-Soo. *İslam ve Türk Kültürünün Uzakdoğu'ya Yayılması*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1988.

Güney Kore Dışişleri Bakanlığı, Sudan Büyükelçiliği resmi web sitesi: http://sdn.mofa.go.kr/webmodule/htsboard/template/read/legengreadboard.jsp?typelD=16&boardid=14335&seqno=703795&c=&t=&pagenum=1&tableName=TYPE_ENGLEGATIO&pc=&dc=&wc=&lu=&vu=&iu=&du=

Potgieter, Lizette. Seoul Central Masjed; Pillar of the Muslim Community, http://www.islamawareness.net/Asia/KoreaSouth/ks_article002.html

Local Muslim Info., (Ed.), <http://www.koreaislam.org/en/local-muslim-info/>

South Korea, CIA Factbook, <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ks.html>

Ji-sook, Bae. Life is Very Hard for Korean Muslims, (10.08.2007), https://www.koreatimes.co.kr/www/news/nation/2007/08/117_8104.html

iNSAMER

İNSANI VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
HUMANITARIAN AND SOCIAL RESEARCH CENTER
مركز البحوث الإنسانية و الاجتماعية

Karagömrük Mh. Kaleboyu Cd. Muhtar Muhittin Sk.
No. 6 PK. 34091 Fatih - İstanbul - Türkiye
T. +90 212 631 21 21 | F. +90 212 621 70 51
www.insamer.com | info@insamer.com